

INTERVIURI

Sorin Ioniță: „Acesta nu e un efort anticorupție, este un efort procorupție”

19 decembrie, 2016 Valentina Ursu

Interviu cu directorul Expert-Forum de la București despre legea amnistiei fiscale de la Chișinău.

Patru ong-uri românești cer președintelui Klaus Iohannis, guvernului de la București și principalelor partide parlamentare din România să ia în considerare suspendarea împrumutului pentru R. Moldova dacă parlamentul de la Chișinău aprobă și în a doua lectură legea amnistiei fiscale și de anulare a obligației declarării averilor. Potrivit unei postări pe site-ul Expert-Forum de la București, legea amnistiei fiscale din R.Moldova, este de fapt una de albire a banilor negri, iar contribuabilul român trebuie să fie informat atunci când resursele sale sunt folosite pentru a compensa fondurile bugetare irosite la Chișinău prin spălare de bani și crima organizată. Postarea este semnată de Expert Forum, Centrul Român de Politici Europene, Freedom House-România și Grupul de Dialog Social. Reamintim că reprezentanții Expert-Grup și ai Centrului pentru resurse juridice din Moldova au afirmat la o conferință de presă la Chișinău că legea

privind amnistia fiscală trebuie retrasă, pentru că sporește corupția. Ei au mai spus că legea adoptată vineri în primă lectură de parlamentul Moldovei va compromite reforma sistemului de verificare și asigurare a integrității. Valentina Ursu a stat de vorbă cu directorul Expert-Forum de la București Sorin Ioniță.

Europa Liberă: Dumneavoastră, cei care reprezentați societatea civilă din România, cereți șefului statului, domnului Iohannis, dar și cabinetului de miniștri, și principalelor partidelor din Legislativul de la București să ia în considerare suspendarea împrumutului de sprijin bugetar pentru Republica Moldova. O faceți după ce atât de mult s-a așteptat să vină această asistență de peste Prut în Republica Moldova. De ce?

Sorin Ioniță: „Trebuia dat un semnal. Din păcate, problema la București este că foarte puțină lume poate să fie atentă acum la ce se întâmplă în Moldova și la Chișinău. Și chiar noi, ONG-urile, când am vrut să dăm acest apel către guvern, ne-am dat seama că nu prea știm exact cui. Adică, e un guvern în funcție, care iese și altul care va intra, dar încă nu a fost numit și nici nu știm cine e primul ministru. Deci, aceasta este o problemă și toată lumea face doar speculații pe marginea guvernului. Ceea ce este păcat, pentru că ce se întâmplă la Chișinău este foarte important. Acolo s-a așteptat, evident, trecerea alegerilor, ca să introducă această lege cu un titlu înșelător european, prezentat, probabil, acum partenerilor pe la Bruxelles ca fiind parte de pe agenda de negociere cu Uniunea Europeană, când, de fapt, nu e așa ceva, e o lege de amnistie pentru bani negri, care este total inacceptabilă. Și în situația aceasta societatea civilă, noi, care suntem și contribuabili români, pur și simplu, am spus că nu suntem de acord ca banii noștri să fie folosiți la sprijin bugetar, ca să umple niște găuri create de spălare de bani negri în Republica Moldova. Deci, aceasta nu este o măsură de reformă și sunt ferm convins, de fapt, acest mesaj va pleca și către Bruxelles, și către FMI și sunt absolut sigur că nu va fi acceptat de toți partenerii internaționali. Din păcate, da, guvernul a fost abil, a așteptat să treacă alegerile, au acord cu FMI. Există o promisiune de 40 de milioane de euro de la

Bruxelles, deci, s-au văzut cu acești saci în căruță, câți sunt ei, că nu reprezintă cine știe ce, și au ieșit repede cu legea aceasta în Parlament. Deși nu are avizul de la guvern, din câte înțeleg, dar ea este promovată de majoritatea parlamentară, este o tehnică tipică: „Noi de la guvern ne dăm deoparte, iată, Parlamentul e suveran, dar tot ai noștri, de fapt, care pun această lege”. E foarte legitim să se facă o discuție, poate, și chiar să se adopte o măsură mai neortodoxă în Republica Moldova, la situații excepționale, măsuri excepționale. Ok, înțelegem, dumneavoastră ați văzut, că sunteți acolo în presă, a circulat un studiu cu studiu de caz? Nu așa, să spună în conferință de presă că mai sunt și alte cazuri, dar studii care să arate unde s-a încercat și ce a ieșit. Că, în general, tocmai aceasta e practica internațională, că nu prea merg asemenea măsuri. Și de aceea și Fondul Monetar Internațional, și UE sunt destul de sceptice. Și când vor auzi de chestia aceasta vor sărea un pic în sus.”

Europa Liberă: Domnule Ioniță, care este riscul adoptării acestei legi, din moment ce, pe de o parte, se aduc argumente suficiente privitoare la eforturile anticorupție? Și aceasta așteaptă și partenerii din exterior, ca Moldova să scape de acest flagel, cel puțin, să diminueze fenomenul.

Sorin Ioniță: „Argumentul principal este că acesta nu e un efort anticorupție, este un efort procorupție. Această lege nu va rezolva nimic, am văzut un document de la societatea civilă din Moldova și experți independenți, care arată că crește, de fapt, riscul corupției. Această măsură nu va rezolva nimic. Aceasta este problema, iar modul cum a fost prezentată, ca o măsură anticorupție, este de-a dreptul ipocrit. Și în condițiile acestea nu avem ce discuta. În plus, moralmente astfel de măsuri sunt foarte controversate, adică, ele subminează încrederea în sistemul fiscal și creează inechitate. Unii au plătit până acum taxe, dar unora le dăm acum amnistie. Ok, câteodată, excepțional, te poți gândi la așa ceva, dar atunci cum faci ca guvern? Pui un proiect clar pe masă, arăți riscuri și beneficii și discuți cu societatea câte o lună-două. Nu două ore,

cum au făcut ei săptămâna trecută. Genul acesta de a trece peste noapte o asemenea măsură este absolut inacceptabil și arată, de fapt, că au ceva de ascuns.”

Europa Liberă: La modul practic cum ar putea Bucureștiul să suspende finanțarea prin împrumutul de sprijin bugetar pe care s-a angajat să-l ofere Chișinăului?

Sorin Ioniță: „Foarte bine, mai urmează tranșe. În primul rând, poate să dea un anunț că ia în considerare așa ceva, dacă legea trece, că urmează o a doua lectură. Deci, dacă legea trece fără consultări reale cu societatea moldovenească, cu publicul și tot așa pe repede înainte, adică o săptămână o băgăm și săptămâna următoare o scoatem, atunci Bucureștiul ar trebui să dea acest mesaj. Bine, acum aceasta este, nu avem noul guvern numit, dar îl poate da și cel vechi, care a perfectat și a dat prima tranșă – următoarea tranșă nu mai urmează, o suspendăm, și următoarele tranșe. Și vedem ce vor mai face și UE, și FMI, pentru că se va da un semnal. Și semnatul trebuie dat. Nu se poate sta așa și să ne uităm la ipocrizia maximă care se întâmplă la Chișinău. Guvernul spune că nu e mâna lui acolo. Nu. Dar e mâna propriei majorități parlamentare că au făcut și trecut o lege în mai puțin de două săptămâni. Ei se plâng tot timpul că nu e voință politică, nu e majoritate, dar, uite, că pentru ce trebuie există și majoritate, și voință politică. De aceea, să pună mâna să facă reforme cu voința aceasta politică și nu legi de amnistie pentru oligarhi și funcționari care au dosit bani negri.”

Europa Liberă: Ce suspiciuni vă trezește dumneavoastră această lege adoptată în prima lectură?

Sorin Ioniță: „Prima suspiciune pe care o vede oricine, chiar și fără să citească legea, este modul cum a fost adoptată. Nicio lege de asemenea fel, uitați-vă peste tot, să vină ei cu studiile comparative din alte țări, sunt cazuri rare când se fac amnistii fiscale, nu sunt

chiar așa de dese, dar chiar atunci se discută câte o jumătate de an. Toată lumea își dă cu presupusul, e chemată puterea, e chemată opoziția, se discută cu cetățenii, se pune textul legii și stă nu știu câte luni în public la dezbateri, se fac dezbateri în capitală, prin sate, prin orașe: „Vreți să facem o amnistie?”. Pentru că ce înseamnă o amnistie? Înseamnă că până acum, ani de zile, unii oameni au plătit corect, alții, mă rog, au făcut practici la limita legii și la un moment dat decidem să tragem linie și să zicem: „Mă, pe voi vă iertăm dacă dați 2%”, cum s-a propus acolo. Aceasta înseamnă un tratament diferențiat între contribuabili, înseamnă că unii au dat cât trebuia, iar alții vor da numai 2%. Trebuie ca lumea să înțeleagă și să accepte această chestie în societate, pentru că nu este de colea. Practic, sub nivel moral tot sistemul de taxe și impozite, cui nu-i convine va spune: „De mâine nu mai plătesc nici eu. De aici înainte nu mai plătesc ca să prind amnistia fiscală următoare de peste trei ani”. Nu este logic că așa va spune un om care se va simți cumva înșelat de o asemenea măsură de care cineva beneficiază și el nu? Deci, acestea sunt riscurile, dacă nu discuți cu societatea, ca să te asiguri că ai un consens. Chestiile acestea nu se fac în trei zile sau într-o săptămână.”

Europa Liberă: Domnule Ioniță, dacă dumneavoastră ați fi spicher în Republica Moldova, mai ales că președintele Parlamentului este și autorul acestui proiect de lege, ați face un pas înapoi, ați retrage acest proiect de lege?

Sorin Ioniță: „Dar nu aș fi făcut primul pas. Iar în momentul de față sigur că trebui făcut un pas înapoi, deși eu nu cred că cineva a greșit, lucrul acesta s-a făcut cu intenție. Imediat după alegeri, repede, fără aviz de la guvern, pentru că în fața partenerilor externi să poți arăta: „Nu e de la noi de la guvern, e Parlamentul suveran”. Dar, de fapt, acolo sunt tot oamenii tăi, familia care conduce Moldova, jumătate e în guvern, jumătate e în Parlament. Ori, alții sunt nici în Parlament, nici în guvern. Ce aș face? Sigur că da. Chiar vrei, crezi că este o idee bună? Foarte bine, pune proiectul de lege în dezbateri publică, vino cu studii comparative unde s-au mai făcut asemenea amnistii fiscale sau

unde s-au discutat și nu s-au făcut, vino cu Italia, arată ce au propus, care au fost mecanismele și ce a ieșit, discută șase luni cu societatea, că, slavă Domnului, Moldova are guvern acum, are Parlament, are președinte, în următoarele șase luni nu se întâmplă nimic. Deci, se poate discuta până prin martie-aprilie, câștiga un consens social, înțelege lumea despre ce e vorba cu avantaje și beneficii, se mai modifică pe ici, pe colo și o treci atunci. Care este problema? De ce trebuie acum, înainte de sărbătorile de iarnă rapid, nepregătit, fără justificări, repede să treacă această lege? Care e urgența? Pentru că nu poate fi pusă pe agenda de discuții cu UE ca o măsură de reformă. În forma actuală nu e o măsură de reformă, deși o vor prezenta ca atare.”

Europa Liberă: Poate află și cetățenii Republicii Moldova unde sunt băgați banii și îi scot acum la vedere.

Sorin Ioniță: „În forma actuală această lege nu va aduce bani în plus. Ei speră că va aduce bani în plus, că unii vor scoate banii de pe unde i-au dosit, banii negri. Dar experiența multor țări, care au făcut genul acesta, arată că nu vin bani în plus, ba s-ar putea să rămâi cu o gaură în buget, pentru că dai o iertare de taxe și impozite unora, care, sigur, pe care nu le aduni, dar ele figurează acolo, cel puțin nominal, că tu trebuie să aduni niște venituri. Sunt niște lucruri foarte-foarte delicate și cred că sunt mulți cetățeni prin satele Moldovei care nici nu au aflat că există o asemenea lege pe agendă, atât de repede s-au mișcat lucrurile.”

Europa Liberă: Un asemenea proiect de lege referitor la amnistie a fost și pe timpul guvernării comuniste și evaluările lor au arătat că nu duce la nimic bun.

Sorin Ioniță: „Nu duce la nimic bun, pentru că rezultatele depind. Depind de mediul în care o faci, de credibilitatea guvernului, de ce le spui oamenilor pentru viitor. Pentru că

acum, gândiți-vă și dumneavoastră, sunteți un antreprenor, datorați ceva, să zic, beneficiați de această amnistie sau nu? Ok, te aștepti ca în trei ani să mai vină încă una? Fiindcă comportamentul tău de aici înainte depinde de așteptările pe care le creează guvernul. Dacă o ținem din amnistie în amnistie, e clar că nu va mai plăti nimeni nimic, pentru că așteaptă amnistia viitoare. Adică: „Ce, eu sunt mai prost? Până acum am dat taxe și impozite, trăiesc din salariu și îmi declar veniturile... Alții aduc banii ca sacoșa din Germania și nu declară nimic și acum guvernul brusc trage linie și șterge tot cu buretele”. Stai un pic, cum adică unii sunt mai fraieri și unii mai deștepti într-o țară? Nu e chiar așa. Acesta e marele pericol al unei legi de amnistie. Și văd că ignoră total orice fel de discuție și de argument și merg înainte ca berbecii cu capul în perete.”

Radio Free Europe/Radio Liberty © 2016 RFE/RL, Inc. Toate drepturile rezervate

